30.9.2025

Demo Finlandin lausunto hallituksen esityksestä valtion talousarvioksi vuodelle 2026

Puolueiden kansainvälinen demokratiayhteistyö – Demo Finland kiittää eduskunnan valtiovarainvaliokunnan hallinto- ja turvallisuusjaostoa mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä valtion talousarvioksi vuodelle 2026. **Lausunnossamme haluamme nostaa esille demokratia- ja oikeusvaltiotuen jatkuvuuden ja merkittävyyden osana Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan perustaa.**

Demo Finland on eduskuntapuolueiden yhteistyöjärjestönä jo 20 vuoden ajan edistänyt tuloksellisesti demokratiaa tukemalla puolueiden välistä dialogia sekä vahvistamalla erityisesti naisten, nuorten ja vammaisten ihmisten poliittista osallistumista. Vuonna 2021 valtion talousarviossa suunnattiin ensimmäistä kertaa oma Demokratia- ja oikeusvaltiotuki -rahoitusmomentti, josta on vuosittain myönnetty Demo Finlandin valtionavustus. **Vuoden 2026 talousarvioesityksessä ehdotetaan momentin yhdistämistä varsinaisen kehitysyhteistyön momenttiin, kansalaisjärjestöjen kehitysyhteistyön ja kehitysyhteistyötiedotuksen yhteyteen.** Esityksen perusteluissa todetaan, että määrärahasta on tarkoitus myöntää valtionavustusta Demo Finlandille ja Oikeusvaltiokeskukselle demokratian ja oikeusvaltiokehityksen edistämiseen.

Pidämme demokratia- ja oikeusvaltiotuen budjettimomentin siirtoa mahdollisuutena vahvistaa Suomen kansainvälisen demokratiatuen rahoitusta. Vuodelle 2026 rahoituksen taso on esitelty pysyvän edellisten vuosien tasolla (2,9 miljoonaa euroa). Tulevina vuosina on keskeistä varmistaa, että jatkossakin valtion talousarviossa määräraha korvamerkitään demokratia- ja oikeusvaltiotukeen ja sen tasoa nostetaan.

Siirron tavoitteena on mahdollistaa rahoituspäätösten monivuotisuus nykyisten vuosittaisten valtionavustushakujen ja avustuspäätösten sijaan. Tämän odotetaan keventävän sekä järjestön että ulkoministeriön hallinnollista taakkaa ja lisäävän toiminnan pitkäjänteisyyttä. Demo Finlandin kumppanuudet paikallisten ja luotettavien demokratiatukiorganisaatioiden kanssa solmitaan nykyisellääänkin monivuotisiksi. Tämä on välttämätöntä demokratiatyössä, jossa kestävän muutoksen aikaansaaminen vaatii huolellista kontekstin tuntemusta, luottamuksen rakentamista ja pitkäaikaista yhteistyötä puolueiden kanssa.

Demo Finland
Puolueiden kansainvälinen demokratiayhteistyö
Political Parties of Finland for Democracy
Lautatarhankatu 6
00580 Helsinki, Finland
info@demofinland.org
demofinland.org

Esitämme, että monivuotisuus tarkoittaa kolmen tai neljän vuoden avustusmyöntöä demokratiatuen ohjelmallisuuden takaamiseksi. Tämä on linjassa ulkoministeriön myöntämien muiden kehitysyhteistyötukien kanssa. Tällä hetkellä UM:n hanketukea eli valtionavustuksia suomalaisille kansalaisyhteiskunnan toimijoille myönnetään nelivuotisina. Samoin ohjelmatukimyönnöt suomalaisten kansalaisjärjestöjen kehitysyhteistyöohjelmiin ovat nelivuotisia. Alustavissa keskusteluissa ulkoministeriön kanssa on noussut esiin, että demokratia- ja oikeusvaltiotuen valtionavustuksille on suunniteltu vain kaksivuotisia myöntöjä. Tämä on ristiriidassa muihin järjestöihin nähden, ja hallinnollinen lyhytnäköisyys ei tue demokratiatyön pitkäjänteisyyttä.

Näemme, että Suomen tulisi tulevaisuudessa korottaa demokratia- ja oikeusvaltiotuen määrää huomioiden demokratiatukityön kasvavan tarpeen entistä haastavammissa konteksteissa ja samanaikaisen kustannusten nousun. Suomen kansainvälisen demokratiatuen painottaminen vastaa myös valtioneuvoston ulko- ja turvallisuuspoliittisen selonteon tavoitteisiin, joiden mukaan Suomen politiikan perustana ovat demokratia, oikeusvaltio, ihmisoikeudet, tasa-arvo ja yhdenvertaisuus. Demo Finlandin toiminta on tutkitusti tuloksellista ja kustannustehokasta.

On tärkeää, että Suomi ja muut kansainvälisen demokratian tukijat eivät vetäydy autoritaarista kehitystä kokevista maista, vaan panostavat demokraattisten toimijoiden tukeen pitkäjänteisesti. Koska demokratiaa ei voi viedä, mutta sitä voi ja pitää tukea paikallisista lähtökohdista, vain tällaisella pitkäjänteisellä tuella voidaan kääntää huolestuttavia kehityssuuntia takaisin kohti demokratiaa.

Lisätietoja:

Anu Juvonen
Demo Finlandin toiminnanjohtaja
anu.juvonen@demofinland.org, +358 41 528 3483